

גלייה וזכות לעיון בפרשת השבוע

שנת ה'תשנ"ג

מחלקת חינוך לימודים

36

8

~~יש לשלח את החשובות לנחמה ליבוביץ, ירוסלים 5 (37) 10~~

פנחס (תש"ט) כ"ך א - נ"א
גליון זה הוא גליון מלואים לגליון פנחס תש"ד העוסק אף הוא בקטע זה.
עיון סם וצרפנו אליו

א. שאלה כללית:
אברבנאל סואל: איך היה אפשרי, טעם גדול כזה, כל יוצאי מצרים בימים רבים קרוב לארבעים שנה לא נתוספו אלא מעט מזער. כי הנה כשנמנו בתחילה היו 603.550 ועתה לסוף הארבעים שנה היו 601.730. והוא דבר זר ורחוק מאד שש מאות אלף רגלי בארבעים שנה לא נתוספו והולידו אלא אלף ושמונים נפש.
1. הסוה את מספר הפקודים במקומנו למספרים שבמפקד במדבר פרק א; נטה למצא סבת אחדים מן השנויים הגדולים?
2. הסבר שאין סוף דברי אברבנאל סותרים את תחילה דבריו!

ב. ג וידבר משה
העמק דבר: מלשון הנהגה. שהיו מפורזים בערי עבר הירדן ורק המחנה ואהל מועד היה במקום אחד. וכאשר נצטוו להמנות, הכריו משה ואלעזר שכל מי מבן עשרים שנה יבוא למקום המיועד, וגדברו כולם לערבות מואב.
1. מה מצריכו לפרק "וידבר" שלא בהוראתו הרגילה?
2. היכן מצינו "דבר" בהוראה זו בתנ"ך?
3. מה מעלתו של פירוש זה על פירוש רש"י?

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:
1x) ה ד"ה טטפתח החנוכי
בעל באר בשדה מקשה: והלא נאמר (במדבר י"ד) "וירד העמלקי והכנעני" וכן (בראשית ס"ו) "את הקניזי ואת הקניזי ואת הקדמוני ואת החתי ואת הפרזי...". ובכלם מצינו "ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה" ובהם לא שיך לדרש מה סדרש רש"י בזה?
נסה ליישב קושייתו!

2) ד ד"ה מבן עשרים שנה ומעלה.
מקשה הרא"ם: למה הוצרך לפרט מאמר "כאשר צוה ה' שהוא מורה על האמור בפרשת כי תשא (ל' י"ד) "כל העובר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה" ולא על האמור כאן "מבן עשרים שנה ומעלה"? ענה לקושייתו.

3) ט ד"ה אשר הצו " " " בהצותם
כתב הרא"ם: מפני שאלת "הצו" ומלת "בהצותם" הם מבני הפעיל שהוא יוצא וצריכים פעול (=מושא יסיר), הוכרח לומר שהפעול של "הצו" הוא "ישראל" ושל "בהצותם" הוא "העם". אך לא ידעתי, למה שנה הפעולים ואמר שהאחד הוא "ישראל" והאחר הוא "העם" ולמה לא יהיו שניהם ממין אחד ויכתוב "אשר הצו את ישראל", "בהצותם את ישראל"?

וחרצו הרא"ם: ו"שמא יס לומר, סדרך הלשון תמיד שיכפיל הענין במלות טובות ולפיכך אמר שהפעול של "הצו" - ישראל ושל "בהצותם" הוא "העם" או להפך.

וחרצו בעל גור אריה: וכאשר היו חולקים על ה' לא יקראו בשם "ישראל" כיון שבשם הזה שמו מסותף בהם וכאשר חולקים עליו, איך יהיה שם ה' עליהם?

מהי חולשת חירוצו של הרא"ם?
חרץ קושייתו בדרך אחרת על פי האמור ברמב"ן שמות י"ד י" ד"ה וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה' וכן ע' במדבר כ"ה א'
xx) היכן מצינו ברש"י עוד שהוא משלים הפעול אחרי פעל יוצא כשיחסר בכתוב?

4xx) כ"ד ד"ה ליטוב
התוכל לבאר את דברי רש"י: "ואם אגדה היא הרי טוב, ואם לא - אומר אני...?"

יש לשלח את החשובות לנחמה ליבוביץ, ירוסלים 5 (37) 10